

Sisäilma-asioiden neuvottelukunnan lausunto tekniselle lautakunnalle

Asia: Sisäilma-asioiden neuvottelukunnan lausunto, joka koskee Vantaan kaupungin talousarviokehystä vuodelle 2021.

Sisäilma-asioiden neuvottelukunta lausuu budjettikehyksestä vuodelle 2021 seuraavaa:

Sisäilma-asioiden neuvottelukunta on toiminut elokuusta 2017 lähtien tehtäväänään seurata sisäilma-asioita Vantaalla. Neuvottelukunnan kokouksiin osallistuu luottamushenkilöiden lisäksi eri toimialojen viranhaltijoita sekä sidosryhmien edustajia. Neuvottelukunta on toiminnallaan edistänyt Vantaan kaupungin toimintaa sisäilma-asioissa ja jatkossakin kokouksissa käytävällä vuoropuhelulla on suuri merkitys toimintatapojen ja prosessien kehittämisessä. Neuvottelukunnalla ei kuitenkaan ole päätösvaltaa talousarvioon. Tässä lausunnossa neuvottelukunta nostaa esiin seikkoja, jotka tulisi huomioida talousarviokehysten laadinnassa.

Yleistä

Sisäilma-asioiden hoitaminen Vantaalla on edistynyt kuluneen valtuustokauden aikana toivottuun suuntaan. Luottamushenkilöiden, kaupungin työntekijöiden ja kuntalaisten tiedonsaantia on siitäkin huolimatta syytä edelleen parantaa ja kaupungin kollektiivista osaamista sisäilma-asioissa on jatkuvasti kehitettävä. Tavoitteena on oltava sisäilmasta sairastuneiden esteettömyys kaupungin palveluissa sekä yleisen luottamuksen lisääminen avoimuuden avulla.

Sisäilmatilanteen parantamiseen tähtäävät toimenpiteet ja suunnitelmat kannattaa selvytyden vuoksi koota omaksi kappaleeksi talousarvioon.

Väistötilat

Terveiden väistötilojen puute hidastaa Vantaalla sisäilmakorjausten toteutusta. Mikäli altistuminen oireilua aiheuttavalle tekijälle pitkittyy, sisäilmasta sairastuneen toipuminen pitkittyy tai sairaus voi muuttua krooniseksi. Toiminta on siirrettävä väistötiloihin mahdollisimman pian ongelmien havaitsemisen jälkeen, mikä edellyttää kaupungilta nykyistä parempaa varautumista. Väistötiloja on hankittava riittävästi eri

puolilta kaupunkia, jotta päivittäinen koulu-, työ tai asiointimatka ei muodostu kohtuuttoman pitkäksi. Myös osakorjausten yhteydessä on suositeltavaa hyödyntää väistötiloja työnaikaisten terveyshaittojen vähentämiseksi.

Korjaaminen ja onnistumisen mittaaminen

Vantaan kaupunki on kehittänyt uudis- ja korjausrakentamista oikeaan suuntaan. Sisäilmaongelmista kärsivien rakennusten laaja korjaaminen osakorjausten sijaan on kokonaistaloudellisesti perusteltua. Kaikessa rakentamisessa kannattaa panostaa suositusten mukaiseen sisäilmaterveelliseen rakentamistapaan sekä sisustuksen sisäilmaesteettömyyteen, vaikka se aiheuttaa lisäkustannuksia. Rakentamisen aikaisiin virheisiin täytyy pystyä puuttumaan nopeammin. Korjauskohteissa tulee kiinnittää erityistä huomiota pölynhallintaan.

Vantaan kaupungin kiinteistöihin on kertynyt merkittävä korjausvelka, mikä ilmenee ongelmakohteiden tutkimusten ja korjausten viivästymisenä. Talousarviokehystä laadittaessa on varmistettava, että tilakeskuksella on riittävät resurssit sisäilmatilanteen korjaamiseksi.

Korjausrakentamisessa rakenteiden ja vaurioiden huolelliset tutkimukset ennen toimenpiteitä ovat avainasemassa korjausten onnistumisen kannalta. Jotta korjaukset voidaan varmentaa onnistuneiksi, oireilun väheneminen ja käyttäjien terveydentilan koheneminen on todennettava uskottavilla mittauksilla.

Viestintä ja vuorovaikutus

Sisäilmaprosessien viivästyessä on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota viestintään sekä viestinnän vuorovaikutteisuuteen. Kaupungin verkkosivuilla on oltava helposti saavutettavissa tietoa siitä, miten sisäilmaoireet tunnistetaan, milloin kannattaa tehdä oireilmoitus sekä tarvittavat viranhaltijoiden yhteystiedot. Koulujen ja päiväkotien osalta huoltajat tulee ottaa mukaan kohdekohtaisiin sisäilmatyöryhmiin. Infotilaisuuksissa tulee olla riittävän laaja edustus vastaamassa huoltajien kysymyksiin. Näillä toimenpiteillä voidaan osaltaan lisätä avoimuutta ja vahvistaa luottamusta.

Ilmanvaihdon riittävyys

Tasapainoinen ja määrältään riittävä ilmanvaihto on hyvän sisäilman perusedellytys. Ilmanvaihtojärjestelmien kuntoon, huoltoon sekä huoltotoimenpiteiden dokumentointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Ilmanvaihdon riittävyys tulee varmistaa myös silloin, kun tilojen käyttäjämäärää lisätään tai niihin tuodaan päästöjä aiheuttavia materiaaleja.

Kohteissa, joissa on havaittu ilmanvaihdon ongelmia tai esimerkiksi viemärin hajua, on ryhdyttävä toimenpiteisiin mahdollisimman pian. On syytä varmistaa, että nopeaan reagointiin on riittävät resurssit.

Siivouksen ja kiinteistöhuollon laatu

Siivouksen ja kiinteistöhuollon laadun seuranta edellyttää nykyistä huolellisempaa keskittymistä laatukriteereihin, seurantaan ja reklamointikäytäntöihin. On myös tarkasteltava, onko tilatun siivouksen määrä riittävä kohteen käyttöön nähden. Käyttäjien havaitsemat puutteet kiinteistönhoidossa täytyy pystyä korjaamaan nykyistä paremmin ja nopeammin.

Mahdollisimman aikainen kontakti terveydenhuoltoon

On pyrittävä siihen, että sisäilmasta aiheutuva oireilu saadaan mahdollisimman pian ennaltaehkäisevän terveydenhuollon tietoon. Kouluterveydenhuollon sekä työterveydenhuollon resursseja on arvioitava kokonaisuutena huomioiden myös sairauspoissaolojen tai työkyvyttömyyden pitkäaikaiset vaikutukset.

Sisäilmaan liittyvän oireilun käsittelyä tulee keskittää sisäilmaterveydenhoitajalle ja muille aiheeseen perehtyneille asiantuntijoille. Asiantuntijoiden osaamista on jatkuvasti kehitettävä ja myös muulle henkilökunnalle on järjestettävä koulutusta sisäilmaan liittyvistä asioista.

Sisäilmaterveydenhoitajan osaamista kannattaa hyödyntää oireilevien koululaisten terveydentilan ylläpitämisessä ja opetuksen järjestämisessä.

Pitkän tähtäimen suunnitelma

Akuuttien ongelmien ratkaisujen lisäksi on suositeltavaa laatia pitkän tähtäimen suunnitelma sisäilmatilanteen parantamiseksi. Toimintamallien ja prosessien parantamisen lisäksi on arvioitava myös investointi- tai käyttömenoja kasvattavien toimenpiteiden kokonaistaloudellisuutta pitkällä aikavälillä.

Pitkän tähtäimen suunnitelmassa voidaan esimerkiksi aikaistaa ilmanvaihdoltaan riittämättömien rakennusten korvaamista tai peruskorjausta, mikäli se arvioidaan kasvavan kapasiteetin sekä terveyshyötyjen perusteella kannattavaksi. On myös syytä arvioida kriittisesti, kannattaako huonokuntoisten rakennusten elinkaarta pitkittää.

Uusia rakenteita ja menetelmiä kannattaa kokeilla suunnitelmallisesti sekä monipuolisesti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.